Resurssipoliittinen osasto/Henkilöstöyksikkö

Eduskunta
Puolustusvaliokunta

HE 16/2015 vp

# Hallituksen esitys eduskunnalle työeläkejärjestelmän muuttamiseksi sotilaseläkejärjestelmän kannalta

## 1 Julkisen alan eläkeuudistus ja ehdotetut muutokset sotilaseläkejärjestelmään

Sotilaseläkejärjestelmä ei ole sosiaalipolitiikkaa, vaan se toimii Suomen puolustusjärjestelmän olennaisena osana.

Puolustusministeriön tehtävänä on osaltaan vastata siitä, että sodan ajan joukoilla on oikean kokoinen, ikäinen ja suorituskykyinen ammattisotilasreservi. Sotilaseläkejärjestelmää on tarkasteltava vain tästä lähtökohdasta.

Eläkeuudistusta on perusteltu tarpeella sopeuttaa Suomen eläkejärjestelmä elinajan odotteen pitenemiseen. Perimmäisenä tavoitteena on vakauttaa julkisen velan osuus bruttokansantuotteesta muun muassa leikkaamalla tiedossa olevaa eläkekustannusten nousua. Vanhuuseläkeiän kahden vuoden nousun heijastamista kaikkiin julkisen alan eläkejärjestelmiin on perusteltu myös niiden piirissä olevan henkilöstön yhdenvertaisuusnäkökohdilla. Todettakoon, että ammattisotilaita on kohdeltu muutoinkin eri tavoin lainsäädännössä, jos siihen on painavat perusteet: esimerkiksi ammattisotilaiden henkilöstöjärjestelmän olennaiseksi osaksi säädetty siirtymisvelvollisuus perustuu työnantajan tarpeisiin suorituskyvyn rakentamisessa ja ylläpidossa. Vastaavilla perusteilla myös sotilaseläkejärjestelmää voidaan painavien operatiivisten perusteiden vuoksi käsitellä eri tavoin kuin muuta julkisen alan eläketurvaa.

## 2 Sotilaseläkejärjestelmä osana Suomen puolustusratkaisua

Nykyinen sotilaseläkejärjestelmä on osa Suomen puolustusratkaisua, jonka uskottavuudesta henkilöstöresurssit muodostavat keskeisen osan. Sodan ajan joukkojen henkilöstön osaaminen perustuu

1) yleiseen asevelvollisuuteen,
2) kertausharjoituksiin,
3) joukkojen suorituskyvyn kannalta keskeisiin tehtäviin sijoitettujen ammattisotilaiden osaamiseen.

Sodan ajan joukkojen suorituskyvyn edellyttämä sotilasammatillisen osaamisen tarve on edelleen ensisijainen ja ainoa peruste sotilaseläkejärjestelmälle nykyisine eroamis- ja eläkeikineen. Sotilaseläkejärjestelmä on olennainen osa uskottavan puolustuksen edellyttämän suorituskyvyn muodostamista. Kaikki muutokset sotilaseläkejärjestelmään vaikuttavat suoraan sodan ajan joukkojen suorituskykyyn. Kahden vuoden eläkeiän noston myötä ammattisotilasreservi pienenisi eläkelakien siirtymäkausien jälkeen noin 600 sotilaalla, mikä olisi vahingollista puolustusvoimien suorituskyvyn kannalta. Jos ammattisotilaiden alinta vanhuuseläkeikää nostettaisiin myöhemmin yleisen vanhuuseläkeiän mahdollisen nousun myötä vielä tästäkin, se olisi puolustusjärjestelmän kannalta hyvin vahingollista.

**Postiosoite**
**Postadress**
**Postal Address**
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

**Käyntiosoite**
**Besöksadress**
**Office**
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

**Puhelin**
**Telefon**
**Telephone**
0295 16001
Internat. +358 295 16001

**Faksi**
**Fax**
**Fax**
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

**s-posti, internet**
**e-post, internet**
**e-mail, internet**
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

## 3 Tarkentavat perustelut

- Puolustusvoimien sodan ajan kokoonpanon vahvuus on 230 000 henkilöä, joista noin 219 000 on asepalveluksen suorittaneita reserviläisiä. Sodan ajan joukkojen suorituskyky edellyttää vähintään 11 000:ta ammattisotilasta.
- Puolustusvoimien rauhan ajan toiminta vaatii noin 8 000 ammattisotilasta. Sodan ajan joukkojen suorituskyky edellyttää, että heidän lisäkseen vähintään 3 000 ammattisotilasta on sijoitettavissa reservistä sodan ajan joukkojen keskeisiin, sotilasammatillista osaamista vaativiin tehtäviin.
- Ammattisotilasreservi muodostuu sotilaseläkkeellä olevista henkilöistä, joita vuosittain tulee sijoitettavaksi sodan ajan joukkoihin eläkelakien siirtymäkausien jälkeen noin 300 henkilöä. Sotilaseläkejärjestelmään 1990- ja 2000-luvuilla tehtyjen muutosten vuoksi heidän kokonaismääräkseen tulee vain noin 1 500 (ammattisotilaiden ikäluokat 55 - 59 vuotta), vaikka tarvittava määrä on vähintään 3000.
- Jokainen vuosi, jolla alinta vanhuuseläkeikää nostettaisiin nykyisestä, vähentää edelleen sodan ajan joukkoihin käytettävissä olevaa ammattisotilasreserviä eläkelakien siirtymäkausien jälkeen 300 henkilöä/vuosi. Tätä vajetta ei voida korvata lisäämällä ammattisotilaiden määrää puolustusvoimien rauhan ajan kokoonpanossa: 300 sotilaan lisääminen maksaisi henkilöstömenoina noin 18,5 miljoonaa euroa vuodessa. Sotilaseläkejärjestelmä on kustannustehokkain tapa järjestää tarvittava sodan ajan joukkojen osaaminen.
- Sotilaiden alimman vanhuuseläkeiän nostaminen kahdella vuodella vahingoittaisi poikkeusolojen valmiutta vähentämällä ammattisotilasreserviä eläkelakien siirtymäkausien jälkeen 600 henkilöllä. Samaan aikaan muiden valtioiden asevoimat lisäävät ja kehittävät välittömään toimintaan kykeneviä joukkojaan vastatakseen uusiin uhkiin. Mahdollisessa kriisitilanteessa riittävä ammattisotilasreservi mahdollistaa valmiuden joustavan ja nopean kohottamisen ilman kielteisiä vaikutuksia muun yhteiskunnan toimintaan.

## 4 Puolustusministeriön esitys

Puolustusministeriön mielestä uskottavaa puolustusta ja Suomen puolustusratkaisua tukevat sotilaseläkejärjestelmän perustelut kestävät myös julkisen tarkastelun. Eläkeuudistuksen heijastamista sotilaseläkejärjestelmään ei voida perustella yksilöiden yhdenvertaisuusnäkökohdilla, koska puolustusjärjestelmän perusteet eivät ole sosiaalipoliittisia, vaan puolustuspoliittisia ja operatiivisia.

Yhdessä yleisen asevelvollisuuden kanssa sotilaseläkejärjestelmä on valtiontalouden kannalta edullisin tapa rakentaa uskottava suorituskyky ja sodan ajan joukot.

Puolustusministeriö esittää, että ammattisotilaiden oikeutta jäädä eläkkeelle koskevat säännökset valmistellaan uudelleen, koska esitys näiltä osin heikentää olennaisesti sodan ajan joukkojen suorituskykyä. Uudessa valmistelussa voidaan hakea sotilaseläkejärjestelmän sisältä muita ratkaisuja tiedossa olevan eläkekustannusten nousun leikkaamiseksi.

**Postiosoite**
**Postadress**
**Postal Address**
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

**Käyntiosoite**
**Besöksadress**
**Office**
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

**Puhelin**
**Telefon**
**Telephone**
0295 16001
Internat. +358 295 16001

**Faksi**
**Fax**
**Fax**
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

**s-posti, internet**
**e-post, internet**
**e-mail, internet**
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi